

Zásady pro správné zacházení s přístroji

Základem úspěšného měření je správné a šetrné zacházení a dobrá obsluha měřických přístrojů. V hodinách praxe se používají teodolity, nivelační přístroje a totální stanice. Pořizovací ceny i náklady na eventuální opravy nejsou rozhodně zanedbatelné. S přístroji je proto třeba zacházet tak, aby se předcházelo jejich předčasnému opotřebení, eventuálně poškození.

- a) Přístroj se v terénu přenáší zásadě v pouzdře, pouze na kratší vzdálenost je možno jej přenést na stativu. V tomto případě je nutno překontrolovat upínací šroub. Přístroj musí být nesen ve svislé poloze, stativ se nasadí na rameno tak, že dvě nohy stativu jsou za zády a jedna před osobou, která přístroj přenáší.
- b) Při stavění stativu se nesmí nohy prudce zašlapávat do terénu, ani čímkoli zatloukat
- c) Před měřením se zkонтroluje, zda je upínací šroub v podstavné části teodolitu dobře utažen (uvolněný šroub znehodnocuje měřené směry a při přenášení by se mohl přístroj uvolnit a spadnout).
- d) Před hrubým urovnáním přístroje se upínací šroub mírně povolí, aby se zabránilo porušení závitů stavěcích šroubů. Při horizontaci se stavěcí šrouby nevytáčejí do krajních poloh.
- e) Pastorek u přístrojů s limbem na postrk se po nastavení určitého čtení zajistí záklopkou nebo jinou pojistkou a pak se několikrát otočí alhidádou kolem svislé osy přístroje ve směrem měření (směr chodu hodinových ručiček). Tím se odstraní chyba ze zpožděného dosednutí pastorkového zařízení.
- f) Hrubé ustanovky se přitahují bez velkého násilí, jen lehce! Před hrubým otáčením alhidády i dalekohledu je třeba se vždycky přesvědčit, zda jsou hrubé ustanovky uvolněny. Alhidádu se otáčí vždy uchopením za vidlici dalekohledu, nikoli za dalekohled!
- g) Jemné ustanovky se nevytáčejí do krajních poloh! Při jemném cílení má být konečný pohyb (definitivní zacílení na měřený bod) ve směru chodu hodinových ručiček.
- h) Přístroj se nesmí nikdy nechat na stativu bez dozoru. Při měření je nutno chránit přístroj před deštěm i slunečním zářením měřickým deštníkem. V případě, že přístroj zvlhne, je nutno jej opatrně otřít do sucha jemným hadříkem a nechat dosušit mimo pouzdro. Zvláštní pozornost je nutno věnovat teodolitům a nivelačním přístrojům s kompenzátorem, neboť toto zařízení je velmi chouloustivé na otresy a nárazy.
- i) Studenti nesmí rektifikovat přístroje. Je třeba chránit optické části před poškozením (nečistotu neodstraňovat tvrdými předměty, ale pouze jemným hadříkem nebo vlasovým štětcem). Neměří-li se, sklopí se dalekohled objektivem dolů.
- j) Po skončení měření se stavěcí šrouby sešroubují na stejnou výši. Přístroj se uloží do pouzdra a to v určité poloze, která bývá na krytu obvykle vyznačena červenými tečkami (přístroje ZEISS se ukládají s povolenými ustanovkami).
- k) Při převzetí přístrojů ze skladu se jejich stav kontroluje, závady zjištěné při přejímce i při měření hlásí vedoucí skupiny ihned vyučujícímu.